

Fiche 2: Mededeling gezamenlijk EU hervestigingsprogramma

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende de vaststelling van een gezamenlijk hervestigingsprogramma van de EU.

Samen met deze Mededeling is er een Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr.573/2007/EG tot instelling van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF) voor de periode 2008-2013 als onderdeel van het algemeen programma "Solidariteit en beheer van de migratiestromen" en tot intrekking van Beschikking 2004/904/EG van de Raad - COM (2009) 456. Dit fiche dient derhalve samen met het fiche over dat Voorstel te worden gelezen.

Datum Commissiedocument: 02 september 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 447

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198553

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
SEC (2009)1127 en SEC (2009)1128 (samenvatting), (2009) 1129 (opinie IAB)

Behandelingstraject Raad: Expert-groep hervestiging, SCIFA, JBZ-Raad

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Justitie

2. Essentie voorstel

De mededeling beoogt een gezamenlijk EU-hervestigingsprogramma voor vluchtelingen op te zetten om te komen tot een grotere betrokkenheid van de EU bij hervestiging en tot meer afstemming en praktische samenwerking tussen Europese lidstaten die deelnemen aan hervestiging. De Mededeling houdt in dat jaarlijks categorieën van personen worden aangewezen die het daarop volgende jaar voor EU-hervestiging in aanmerking komen. Voor de aangewezen groep komt extra financiële steun beschikbaar vanuit het Europees Vluchtelingenfonds (EVF).

De EU kan met het hervestigingsprogramma de humanitaire en strategische impact van hervestiging vergroten.

Hervestigen is het opnemen van erkende vluchtelingen uit derde landen die bescherming krijgen in een lidstaat van de EU. Deelname aan het EU hervestigingsprogramma is vrijwillig. De Mededeling verwijst naar een wijziging van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF). De wijziging van het EVF wordt separaat toegelicht (Voorstel COM (2009) 456).

Nederland hervestigt in zijn nationale hervestigingsprogramma jaarlijks ongeveer 500 vluchtelingen. Het voorstel laat deze praktijk onverlet.

3a) Concrete acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving?

Voor Nederland zullen er op basis van deze mededeling geen wijzigingen in de regelgeving hoeven plaatsvinden. Deelname aan het Europees hervestigingsprogramma is vrijwillig. Nederland zal wel jaarlijks moeten bepalen welk aandeel van het quotum hervestigde vluchtelingen gaat behoren tot de jaarlijkse EU-prioriteiten. Het is op dit moment wenselijk om een nationaal deel van het quotum te behouden zodat naast de EU prioriteiten ook aan andere mondiale hervestigingsnoden gehoor kan worden gegeven.

Het vaststellen van de hervestiging-prioriteiten op EU-niveau zal gebeuren op basis van een indicatieve prognose van hervestigingbehoefte, die telkens in het voorjaar (medio maart) door UNHCR wordt verstrekt, en in nauw overleg met de hervestigingsdeskundigen van de lidstaten en andere belanghebbenden. Daartoe zal jaarlijks een bijeenkomst met deze deskundigen worden belegd. Op basis van het resultaat van

deze bijeenkomst stelt de Commissie een voorontwerp op voor een beschikking tot vaststelling van de gemeenschappelijke EU-hervestigingsprioriteiten en legt zij dit voor advies voor aan het beheerscomité van het algemeen programma 'Solidariteit en beheer van de migratiestromen'.

Het lijkt strategisch zinvoller om de EU-prioriteiten te richten op een specifiek geografisch gebied. De hervestiging van Irakezen ligt, gezien de Raadsconclusies ten aanzien van de hervestiging van 10.000 Irakese vluchtelingen, voor de nabije toekomst voor de hand, in ieder geval voor 2010. Nederland zal ook moeten nadenken of er binnen een gekozen geografisch gebied ook prioritaire groepen moeten worden aangewezen zoals alleenstaande vrouwen met kinderen. Nederland zal bij de tijdsplanning voor het bepalen van de bestemmingen van de missies rekening moeten houden met de planning in de EU en ook met andere lidstaten moeten afstemmen. Op termijn moeten ook gezamenlijke missies worden voorbereid.

De Commissie zal in samenwerking met Europees Asiel Ondersteuningsbureau (EASO) jaarlijks rapporteren aan de Raad en het Europees Parlement over de hervestigingsinspanningen in de EU en over de resultaten van de EU prioriteiten, die jaarlijks worden bepaald. In 2012 zal er een conferentie worden georganiseerd voor een "mid-term review". In 2014 vindt een evaluatie plaats van het gezamenlijke Europese hervestigingsprogramma.

3b) Financiële consequenties:

Zie voor toelichting financiële consequenties het tegelijkertijd met deze Mededeling uitgebrachte 'Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 573/2007/EG tot instelling van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF) voor de periode 2008-2013 als onderdeel van het algemeen programma "Solidariteit en beheer van de migratiestromen" en tot intrekking van Beschikking 2004/904/EG van de Raad.' (COM (2009) 456).

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland staat positief tegenover de mededeling van de Commissie, omdat hiermee een belangrijke eerste stap wordt gezet naar de daadwerkelijke totstandkoming van een 'gezamenlijk EU- hervestigingsprogramma'. Nederland heeft een voortrekkersrol gespeeld in de EU om meer lidstaten te bewegen tot hervestiging van vluchtelingen. Hervestiging is een integraal onderdeel van een algemeen 'EU asielbeleid'. Voor de lange termijn streeft Nederland naar het vaststellen van EU-quota, waaraan alle Europese lidstaten verplicht hun aandeel zouden moeten leveren.

Hoewel Nederland graag een verwijzing had gezien naar het grote aantal vluchtelingen dat de EU via de asielprocedures nu al opneemt, onderschrijft het de uitgangspunten van de Commissie dat het EU-aandeel in hervestiging van vluchtelingen uit derde landen dient te worden vergroot. Daarmee kan de EU een grotere - en op termijn - strategischere bijdrage leveren aan de bescherming van kwetsbare vluchtelingen uit derde landen via hervestiging. Hiermee wordt ook verdere solidariteit getoond met landen van opvang (vaak ontwikkelingslanden) die grote aantallen vluchtelingen opvangen.

Nederland hervestigt thans in zijn nationale hervestigingsprogramma jaarlijks ongeveer 500 vluchtelingen, dit voorstel brengt in dit aantal geen wijziging. Het aantal uit te nodigen vreemdelingen blijft nationaal beleid.

Daarnaast vindt Nederland het van groot belang dat hervestigingslanden tot een verdergaande praktische samenwerking komen. In het voorstel wordt de praktische samenwerking vooral overgelaten aan het EASO. Nederland is er voorstander van dat in de expertgroep al op hoofdlijnen afspraken worden gemaakt over verdergaande praktische samenwerking en coördinatie (zoals gezamenlijke missies), zodat de expertgroep in samenspraak met de Europese Commissie een meer aanjagende rol in praktische samenwerking en coördinatie kan vervullen. Ook zijn er in de mededeling wat Nederland betreft weinig maatregelen naar voren gebracht die niet-hervestigingslanden stimuleren tot deelname aan hervestiging.

Tevens ziet Nederland graag dat de Commissie een duidelijker verband legt tussen de duurzame oplossingen terugkeer, lokale integratie en hervestiging. Hervestiging is immers het sluitstuk van een geïntegreerde aanpak.